

בש"פ 7138/17 - מדינת ישראל נגד עמוס סלומי, יעקב ישראלי, משה פמילי

בבית המשפט העליון
בש"פ 7138/17

כבוד השופטת ד' ברק-ארז

לפני:

מדינת ישראל

המבקשת:

נגד

1. עמוס סלומי
2. יעקב ישראלי
3. משה פמילי

המשיבים:

בקשה (שנייה) להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996

כ"ו באלול התשע"ז (17.9.2017)

תאריך הישיבה:

עו"ד בת-שבע אבגז

בשם המבקשת:

עו"ד נתנאל לגמי

בשם המשיב 1:

עו"ד יגור צפריר

בשם המשיב 2:

החלטה (בעניינם של המשיבים 1-2)

1. בפני בקשה שנייה להארכת מעצר של המשיבים 1-2 לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) ב-90 ימים החל מיום 26.9.2017 או עד למתן פסק דין בת"פ 66182-09-16 בבית המשפט המחוזי בבאר-שבע, לפי המוקדם.

רקע עובדתי והליכים קודמים

2. עיקר הרקע העובדתי הנדרש לענייננו פורט בהחלטתו של בית משפט זה מיום 29.6.2017 (בש"פ 4910/17, השופטת א' חיות) שבה נדונה הבקשה הראשונה להארכת מעצרו של המשיבים ב-90 ימים מעבר לתשעה חודשים. על כן, אביא את הדברים בקצרה בלבד.

3. ביום 28.9.2016 הוגש נגד המשיבים כתב אישום המייחס להם עבירות סמים שונות. בעיקרם של דברים, כתב האישום נסב על קשר שקשרו המשיבים עם סוכן סמוי של המשטרה לייבא ארבעה ק"ג סם מסוכן מסוג קוקאין מדרום אמריקה לישראל ופעולות שביצעו לקידום הקשר. סעיפי האישום שבהם הואשמו המשיבים הם קשירת קשר לפשע (לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977); ייצוא, ייבוא, מסחר והספקה (לפי סעיפים 13 ו-19א לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים המסוכנים)) והחזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית (לפי סעיפים 7(א) ו-7(ג) רישא לפקודת הסמים המסוכנים).

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום עתרה המדינה לעצור את המשיבים עד תום ההליכים נגדם. לאחר מספר דחיות של הדיונים בהליך המעצר, אשר נבעו בחלקן מטענות הנוגעות להעברת חומרי חקירה בתיק העיקרי לידי ההגנה, בית המשפט המחוזי בבאר-שבע הורה ביום 24.4.2017 על מעצרו של המשיבים 2 ו-3 עד תום ההליכים נגדם, בהסכמתם. הדיון בענייניו של המשיב 1 נדחה מספר פעמים נוספות, ובסופו של דבר ביום 18.7.2017 הורה בית המשפט המחוזי גם על מעצרו של המשיב 1 עד לתום ההליכים נגדו.

5. גם בניהול ההליך העיקרי בענייננו חלו עיכובים, שאף הם נוגעים בעיקרם לטענות כי לא הועברו לידי ההגנה מלוא חומרי החקירה הרלוונטיים לתיק. כתב האישום הוקרא למשיבים בדיון ביום 10.10.2016, אולם עד כה לא ניתן לו מענה. בית המשפט המחוזי קבע דיון ליום 25.9.2017 בשאלת ייצוגו של המשיב 1 וציין כי אז יקבע מועדים למתן מענה לכתב האישום ולדיוני הוכחות.

6. החל ממועד הגשת כתב האישום בתיק העיקרי ועד לשלב זה הגישו באי-כוח המשיבים מספר בקשות לגילוי חומרי חקירה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (למשל: בע"ח 17-1-71670). כמו כן, הגישו באי-כוח המשיבים 2-3 בקשה להסרת תעודת חיסיון שהוצאה בתיק (בע"ח 17-04-30366). בית המשפט המחוזי טרם השלים את קבלת החלטתו בעניינים אלה.

ההליך הנוסף בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו

7. חשוב לציין, כי ביום 25.5.2017 הוגש נגד המשיבים ומעורבים נוספים כתב אישום לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו המייחס להם עבירות סמים שונות, ובהן ייצוא וייבוא סמים, בהיקפים נרחבים בהרבה מאלה שמפורטים בכתב האישום הראשון שהוגש לבית המשפט המחוזי בבאר-שבע (ת"פ 17-05-54852) (להלן: ההליך הנוסף). על פי האמור בכתב האישום בהליך הנוסף, בשנת 2016 ייבאו המשיבים 300 ק"ג קוקאין מבוליביה לברזיל במטרה לייבא את הסם לישראל, אך בסופו של יום הסמים לא הובאו ארצה. בד בבד עם הגשת כתב האישום בהליך הנוסף הגישה המדינה בקשה לעצור את המשיבים עד תום ההליכים נגדם באותו הליך (מ"ת 17-05-54798). בקשה זו טרם הוכרעה וכיום המשיבים נמצאים בסטטוס של עצורים עד למתן החלטה אחרת בהליך המעצר הנלווה להליך הנוסף.

8. המדינה טענה בבקשה להארכת מעצר כי נשקפת מהמשיבים מסוכנות לנוכח המעשים המיוחסים להם בכתב האישום, ובמיוחד בהתחשב בכך שהמשיבים 1-2 טסו לדרום-אמריקה במסגרת הקשר לייבוא הסמים, כמו גם בכך שלשם מימוש הקשר נעשה שימוש בטלפונים מבצעיים. המדינה הוסיפה כי לכל המשיבים עבר פלילי רלוונטי בתחום הסמים. כמו כן, צוין כי לנוכח העובדה שהמשיבים עצורים מזה מספר חודשים בתיק המעצר הנלווה להליך הנוסף, פוחתת הפגיעה בחירותם מכוח הליכי המעצר בתיק דנן.

9. עוד בטרם התקיים דיון בבקשה להארכת המעצר הודיעה באת-כוחו של המשיב 3 בכתב כי הוא מסכים לבקשה. בהמשך לכך, בהחלטתי מיום 13.9.2017 הוריתי על הארכת מעצרו של המשיב 3 בתשעים ימים, החל מיום 26.9.2017.

10. המשיבים 1-2 התנגדו לבקשה להארכת מעצרו, כמפורט להלן.

11. המשיב 1 לא היה מיוצג בדיון שהתקיים בפני. כפי שהוסבר, בא-כוחו הקודם של המשיב 1, ביקש להשתחרר מייצוג בדיון תזכורת שנערך ביום 18.7.2017 ונימק זאת בכך שלא יוכל לתת מענה לכתב האישום עד שלא יבחן את מלוא חומר הראיות בשני התיקים - התיק העיקרי בהליך דנן והתיק בהליך הנוסף. בשלב זה, הודיע המשיב 1 כי הוא מעוניין בייצוג מטעם הסניגוריה הציבורית. לדיון בפני התייצב עו"ד נתנאל לגמי מהסניגוריה הציבורית, שהבהיר כי נעשות פעולות על מנת למנות למשיב 1 בזמן הקרוב סנגור שיגן עליו בשני התיקים. עו"ד לגמי ציין עוד כי התגלעו קשיים במינוי סנגור למשיב 1, בין היתר, לנוכח העיכוב בהשלמת העברתם של חומרי החקירה בתיק. מכל מקום, לגוף הדברים, המשיב 1 התנגד להארכת מעצרו בטענה כי קצב ההתקדמות האטי בתיק מחייב לבחון את האפשרות לשחררו לחלופת מעצר.

12. אף המשיב 2, אשר היה מיוצג בדיון, התנגד להארכת מעצרו. בא-כוחו של המשיב 2 טען בדיון כי העיכובים בתיק לא נבעו מבעיות של ייצוג, כפי שנטען על-ידי המדינה, אלא מטעמים הנוגעים לאי-גילוי מספק של חומרי החקירה. לטענת בא-כוחו של המשיב 2, עיקר הקושי בהליך דנן נובע מהחפיפה בין המעורבים וחומרי החקירה בתיק העיקרי בהליך דנן לבין המעורבים וחומרי החקירה בהליך הנוסף. בא-כוחו של המשיב 2 טען כי העובדה שכתב האישום בהליך הנוסף הוגש מספר חודשים לאחר הגשת כתב האישום בהליך העיקרי הובילה לעיכובים בהעברת חומרי חקירה (לנוכח הרצון לשמור על חסיונם של חומרי חקירה שנגעו לתיק שבו טרם הוגש כתב אישום). בא-כוחו של המשיב 2 הוסיף וטען כי מרשו הוא אדם לא צעיר, כבן 70, אשר העבירות הקודמות שבהן הורשע ורלוונטיות לאישום דנן נעברו לפני יותר משלושים שנה. בנסיבות אלה, כך נטען, אין מקום להאריך את מעצרו, ובמיוחד לנוכח קצב ההתקדמות האטי בהליך העיקרי.

13. לאחר שנשמעו הטענות בדיון בפני הצעתי לצדדים להסכים כי מעצרו של המשיבים יוארך ב-40 ימים בלבד. בפרק זמן זה, כך סברתי, צפויה לחול התקדמות בכל הנוגע למינוי סניגור למשיב 1, כמו גם בהליכים בעניין חומרי החקירה והסרת החיסיון, והתקדמות זו תוכל לשמש בסיס להערכה עדכנית של בקשת מעצר נוספת שתוגש באותו מועד. המדינה הסכימה להצעה זו, אולם היא נדחתה על-ידי המשיבים 1-2. מכאן עולה הצורך להכריע בבקשה, ולכך אפנה להלן.

14. כידוע, על החלטה בבקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק המעצרים חולשים מספר שיקולים שמטרתם לאזן בין מסוכנותו של הנאשם לבין חזקת החפות העומדת לו וזכותו לחירות. בין היתר, בית המשפט שדן בבקשה נדרש למסוכנות הנשקפת מהמעשים המיוחסים לנאשם בכתב האישום, לעברו הפלילי, להתארכות הליכי המעצר ולקצב התקדמות המשפט (ראו למשל: בש"פ 899/14 מדינת ישראל נ' אלכשחר, פסקה 12 (11.2.2014)).

15. בענייננו, מקובלת עליו טענת המדינה כי מהמשיבים 1-2 נשקפת מסוכנות הנלמדת מחומרת העבירות המיוחסות להם ומהתחכום והשקעת המשאבים שניכרים מעובדות כתב האישום (ראו לעניין זה גם פסקה 8 בהחלטתה של השופטת חיות בבש"פ 4910/17 הנזכר לעיל). מנגד, עומד לזכות המשיבים 1-2 השיקול שעניינו קצב התקדמות המשפט. כתב האישום בהליך העיקרי הוגש לפני כשנה אולם טרם ניתן מענה לכתב האישום והחל שלב ההוכחות בתיק. המדינה לא הצליחה להצביע על התקדמות כלשהי בניהול התיק העיקרי ביחס להחלטה הקודמת על הארכת מעצר, שבה צוין כי "קצב התקדמות הדיונים בהליך העיקרי רחוק מאוד מלהניח את הדעת" (שם, בפסקה 9 להחלטתה של השופטת חיות. להשוואה, ראו את החלטתי בבש"פ 964/17 מדינת ישראל נ' וואהל, פסקאות 31-33 (23.2.2017)).

16. אף מבלי להיכנס לכל עומק הדברים יכולתי להתרשם כי העיכובים אינם נובעים אך מטעמים הנוגעים למשיבים 1-2. יתרה מכך, בנסיבות העניין קיימת מורכבות מיוחדת הנובעת מהעובדה שהמשיבים 1-2 נאשמים בשני תיקים נפרדים, שאין מחלוקת כי קיים ביניהם קשר, ושכתבי האישום בהם הוגשו בפער זמנים לא מבוטל לבתי משפט שונים.

17. לאחר ששקלתי את הדברים הגעתי למסקנה כי התוצאה המאזנת כראוי בין השיקולים היא זו שהצעתי במהלך הדיון – הארכת מעצרו של המשיבים ב-40 ימים, תקופה שתאפשר קבלת תמונת מצב בהירה יותר לגבי קצב ההתקדמות בתיק, לרבות בכל הנוגע להחלטות בעניין חומרי החקירה ותעודת החיסיון.

18. בשולי הדברים יוער כי חלק מהשיקולים שתוארו לעיל עשויים להיות רלוונטיים גם לעניינו של המשיב 3, שלא נדון בהחלטה זו לנוכח הסכמתו להארכת המעצר ב-90 יום בטרם נערך הדיון בפני. בשלב זה, שבו הוארך מעצרו של המשיבים 1-2, אינני נדרשת כלל לשאלת ההבחנה בינם לבין המשיב 3. מכל מקום, יש לצפות מן המדינה כי כאשר יגיע העת לבחון את האפשרות של הארכת מעצר נוספת בעניינים של המשיבים 1-2, בעוד כארבעים יום, היא תשווה נגד עיניה גם את עניינו של המשיב 3, על מנת למנוע הבחנות לא ענייניות בין נאשמים באותה פרשה.

19. סוף דבר: הבקשה להארכת מעצרו של המשיבים 1-2 מתקבלת חלקית במובן זה שמעצרו יוארך ב-40 ימים החל מיום 26.9.2017 או עד למתן פסק דין בת"פ 66182-09-16 בבית המשפט המחוזי בבאר-שבע, לפי המוקדם.

יתנה היום, כ"ח באלול התשע"ז (19.9.2017).

ש ו פ ט ת